

رام - یازدهم دی

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- (۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- (۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- (۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

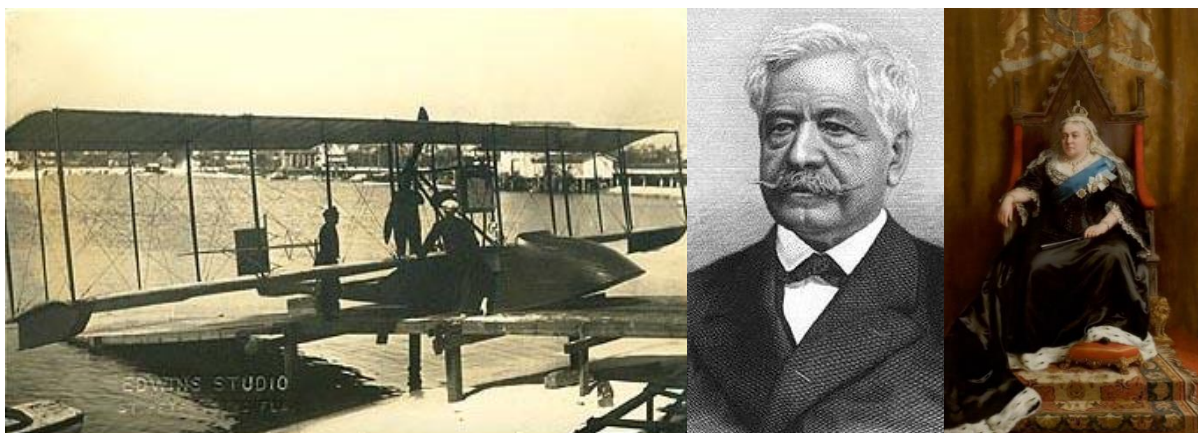
یازدهم دی

یازدهم دی ماه در تاریخ ایران زمین روزی عادی و در تاریخ جهان روزی بسیار پرحادثه بوده است.

نمونه‌اش در تاریخ معاصرمان آن که استیلای چند نیروی ویرانگر را داریم. در چنین روزی به سال ۱۲۹۰ صمدخان شجاع‌الدوله وارد تبریز شد و با حمایت روس‌ها امور حکومتی را در دست گرفت. در ۱۲۹۳ سپاهیان عثمانی با پشتیبانی قبایل کرد سنی به خاک ایران تجاوز کردند و به بهانه‌ی جنگ جهانی اول وارد کشور شدند.

در سرزمینهای پیرامونی ایران زمین که از کشورمان کنده شده‌اند بیشتر با تکاپوهایی پراکنده سر و کار داریم. در ۱۳۲۸ آتش‌بس میان هند و پاکستان در کشمیر با تحکم سازمان ملل تحقق یافت، و در ۱۳۴۴ حزب کمونیست جمهوری خلق افغانستان در کابل تاسیس شد و به صورت شاخه‌ی وفادار به شوروی آغاز به کار کرد. در ۱۳۸۳ هم تیمسار پرویز مشرف با به دست آوردن رای اعتماد مجلس به ریاست جمهوری پاکستان رسید و در ۱۳۹۶ یک عضو مسلح داعش به نام عبدالقدیر ماساریپوف به یک باشگاه شبانه در استانبول حمله کرد و مردم را به گلوله بست که در نتیجه ۳۹ نفر کشته و ۶۰ تن دیگر زخمی شدند (تصویر زیر).

شرکت هواپیمایی سن پترزبورگ

ملکه ویکتوریا فردیناند دو لسپس

یازدهم دی به شکل جالب توجهی در غرب با تاریخ گاهشماری پیوند خورده است. این روز از سال ۱۵۳ پیش از میلاد روزی آیینی دانسته شد که کنسول‌های رومی در آن سال کاری خود را آغاز می‌کردند. در سال ۴۵ پیش از میلاد هم این روز در گاهشماری رایج در امپراتوری روم آغاز سال در نظر گرفته شد. در همین روز به سال ۱۰۷۹ هجری خورشیدی روسیه مبدأ تاریخ خود را از «آغاز تاریخ جهان» بر مبنای تورات (سال گیتی: Anno Mundi) به سالشمار بر مبنای میلاد مسیح (سال سرورمان: Anno Domini) تغییر داد، در ۱۱۸۵ تقویم انقلابی جمهوریخواهان فرانسه منسوخ شد، و در ۱۲۶۴ بیست و پنج کشور دنیا بر سر قبول یک ساعت‌شمار استاندارد و بنابراین مناطق زمانی متفاوت توافق کردند.

این روز علاوه بر زمان، با تاریخ مکان نیز پیوند خورده است. چون در سال ۱۲۷۷ نیویورک چهار منطقه‌ی همسایه‌اش (مانهاتان، برونکس، بروکلین و کوینز) را به قلمرو شهری خود ملحق ساخت و منطقه‌ی

شهری جدید نیویورک از این پیوند پدید آمد، در ۱۳۰۸ چند منطقه‌ی شبه‌شهری در کانادا با هم ترکیب شد و شهر ونکوور از جمعشان ایجاد گشت و در ۱۳۱۳ جزیره‌ی آلکاتراز به زندان فدرال تبدیل شد.

زندان آلکاتراز

رخدادهای سیاسی زیادی هم در این روز واقع شده که برخی‌شان به تاریخ استعمار و برده‌داری مربوط می‌شوند. در ۱۱۸۷ ایالات متحده‌ی آمریکا واردات برده را ممنوع کرد و در پنجاه و پنجمین سالگرد این واقعه (در ۱۲۴۲) قانون لغو برده‌داری در ایالت‌های شمالی آمریکا اجرایی شد. در ۱۲۱۱ انگلستان بر جزایر فالکلند ادعای ارضی کرد، در ۱۲۵۶ ملکه ویکتوریا خود را امپراتریس هند نامید و در ۱۲۶۰ فردیناند دو لِسِپس فرانسوی کار ساخت کانال پاناما را آغاز کرد. در ۱۲۶۹ هم اریتره توسط استعمارگران ایتالیایی تاسیس شد. در ۱۲۸۰ هم انگلیسی‌ها نیجریه را به مستعمره‌ی خود تبدیل کردند.

با این همه استعمار دیری نپایید و در همین روز شمار زیادی سالگرد داریم که به تاسیس دولت‌ها و اعلام استقلال مستعمره‌ها مربوط می‌شود. در ۳۸۰ هجری خورشیدی پاپ سیلستر دوم نجیب‌زاده‌ای به نام استفان اول را به عنوان اولین پادشاه مجارستان به رسمیت شناخت. در ۱۱۸۳ سیطره‌ی فرانسویان بر هائیتی

به پایان رسید و این کشور به اولین جمهوری سیاهپوست دنیا و (بعد از ایالات متحدهی آمریکا) به دومین کشور مستقل در آمریکای شمالی بدل شد. در ۱۲۰۱ اولین مجلس ملی یونان قانون اساسی مشروطه‌ی این کشور را در ایدوروس به تصویب رساند و در ۱۲۷۸ کوبا از اسپانیا استقلال یافت، در ۱۲۹۱ جمهوری چین تاسیس شد و در ۱۲۹۹ حزب کمونیست بلوروس که گرایش تجزیه‌طلبانه نسبت به روسیه داشت، تاسیس شد. در ۱۳۲۱ اعلامیه‌ی سازمان ملل توسط ۲۶ کشور به امضا رسید و در ۱۳۶۰ یونان در اتحادیه‌ی اروپا پذیرفته شد.

بعد از تاسیس سازمان ملل در این روز بود که نوبت به استقلال مستعمره‌ها رسید: در ۱۳۳۵ سودان از انگلستان استقلال یافت (تصویر زیر)، در ۱۳۳۹ کامرون از انگلستان و فرانسه مستقل شد، در ۱۳۴۱ غرب ساموآ از نیوزلند-انگلستان استقلال یافت، در ۱۳۵۸ ارتباط دیپلماتیک رسمی میان چین و آمریکا برقرار شد، و در ۱۳۶۳ بروئی از انگلستان استقلال یافت.

رخدادهای پرماجرایی مشهور دیگری هم در این روز واقع شده‌اند. از جمله این که در ۱۳۰۷ بوریس

بژانوف از دستیاران استالین به ایران گریخت و از آنجا به غرب رفت و رازهای زیادی را درباره‌ی سیاست

شوروی برملا کرد، در ۱۳۱۳ در آلمان نازی «قانون پیشگیری از بیماری‌های ژنتیکی» اجرایی شد، و در ۱۳۲۴

آمریکایی‌ها به تلافی کشته شدن سربازانشان در مالمدی شصت اسیر جنگی آلمانی را در شنوان به قتل رساندند

در ۱۳۳۸ قوای انقلابی کوبا به رهبری فیدل کاسترو موفق شدند فولگنکیو باتیستا رئیس جمهور دیکتاتور این

جزیره را از قدرت سرنگون کنند.

پوستر برنامه‌ی بهنژادی نازی‌ها

باتیستا

چندین رخداد فرهنگی و اجتماعی نیز در یازدهم دی‌ماه واقع شده‌اند. در سال ۴۲ پیش از میلاد

سنای روم یولیوس سزار را پس از مرگ به عنوان یک خدا به رسمیت شناخت، در سال ۴۰۴ میلادی راهبی

مسیحی به نام تلماخوس به خاطر آن که می‌کوشید از بازی گلاادیاتورها در برنامه‌های عمومی رم جلوگیری

کند به قتل رسید.

در سال ۱۱۶۷ هنری خورشیدی اولین شماره از روزنامه‌ی تایمز لندن انتشار یافت، در ۱۱۸۰ سِرِس

که اولین جرم و در ضمن بزرگترین بخش از کمر بند سیارک هاست توسط جوزپه پیازی کشف شد، در ۱۲۳۹

اولین تمبر در لهستان چاپ شد، و در ۱۲۹۳ شرکت SPT Airboat Line در سن پترزبورگ اولین شرکت

هوایمایی بود که هوایمایی بالدار را به پرواز در می‌آورد و بر مبنای برنامه‌ی زمانی مشخصی چنین می‌کرد.

هونگ شیوچیان

جیوردانو برونو

در این روز به سال ۱۳۱۶ استفاده از شیشه جلوی خودرو در انگلستان رایج شد، در ۱۳۵۰ تبلیغ

سیگار در تلویزیون آمریکا ممنوع شد، در ۱۳۶۲ شبکه‌ی آرپانت که کارکردی نظامی داشت به روی کاربران

عمومی گشوده شد و اینترنت زاده شد، و در ۱۳۶۳ شرکت عظیم تلگراف و تلفن آمریکا به ۲۲ شرکت

کوچکتر تجزیه شد. در ۱۳۶۴ هم اولین مکالمه با تلفن همراه در انگلستان انجام پذیرفت.

در ۱۳۶۸ دستورالعمل مونترآل که استفاده از مواد شیمیایی ویرانگر لایه‌ی اوزون را ممنوع می‌ساخت،

اجرای شد. در ۱۳۷۳ توافق تجارت آزاد آمریکای شمالی (NAFTA) پدید آمد، در ۱۳۷۴ سازمان تجارت

جهانی کار خود را آغاز کرد، در ۱۳۷۷ روسیه برای غلبه بر تورم مهار گسیخته شروع کرد به چاپ اسکناسهای

روبل تازه، و در ۱۳۷۸ واحد پول یورو در یازده کشور عضو اتحادیه‌ی اروپا به گردش در آمد.

عبدالاحد مومند

رضا شیخ‌الاسلام

مولانا وحیدخان

جوانشیر

در تاریخ معاصر ایران زمین چندین شخصیت نامدار در یازدهم دی زاده شده‌اند و در گذشته‌اند که

دو شاعرشان از کشور ایران و اغلب بقیه در کشورهای نوحاسته‌ی پیرامونی زیسته‌اند. آن دو شاعر عبارتند از

مجدالدین میرفخرایی مشهور به گلچین گیلانی که در ۱۲۸۸ در رشت زاده شد و علی اشتری مشهور به فرهاد

که در ۱۳۴۰ درگذشت (تصویر زیر). اسماعیل راجی فاروقی فیلسوف فلسطینی (۱۳۰۰)، مولانا وحیدالدین

خان پیشوای دینی مسلمان هندی و مفسر و مترجم قرآن (۱۳۰۴)، حمید بن

خلیفه الثانی امیر قطر (۱۳۳۱)، عبدالاحد مومند خلبان و فضانورد افغان (۱۳۳۸)،

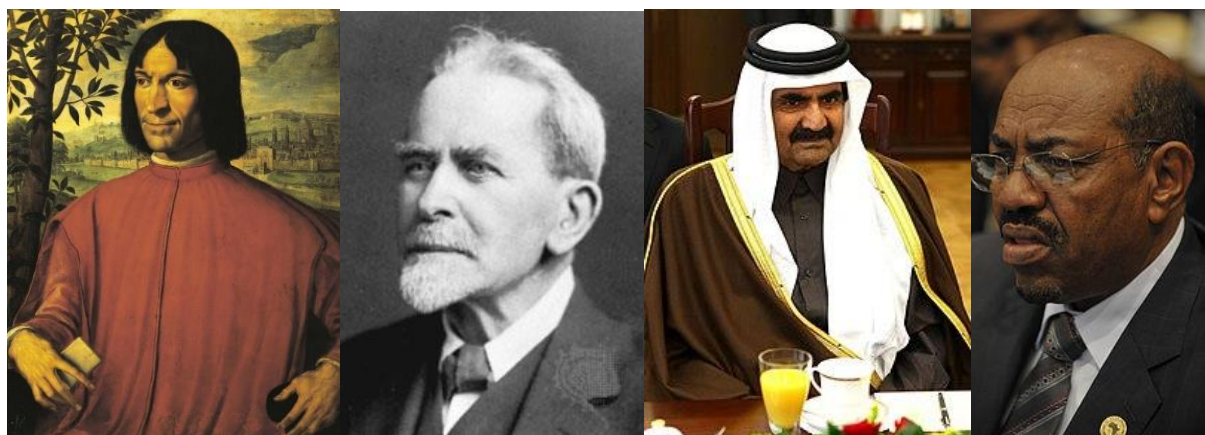
و رضا شیخ‌الاسلام وزیر کار دوران خاتمی (۱۳۴۶) هم در این روز زاده شده‌اند.

۱۱ در یازدهم دی سال ۵۹ هجری خورشیدی هم بود که جوانشیر سردار ساسانی که مرزبان قفقاز که

از خاندان اشکانی مهردادای های ارمنستان بود و مردم آلبانی او را نخستین شاه کشور خود می دانند به دست

اشراف به قتل رسید و جای خود را به جانشین اش وراز تیرداد سپرد. سیزده و نیم قرن بعد در ۱۳۹۴ هم عمر

کر می نخست وزیر لبنان درگذشت

لورنزو دمدیچی

جرج فریزر

حمید بن خلیفه ثانی

عمر حسن احمد البشیر

در میان ایرانیان زادگان نامدار عبارتند از: لورنزو دِ مدیچی دولتمرد

فلورانسی و پشتیان سرسخت جنبش نوزایی (۸۲۸)، جیوردیانو برونو دانشمند

طبیعی دان و فیلسوف ایتالیایی (۹۲۷) که شهید راه همین جنبش بود، هونگ

شیوچیان انقلابی چینی و رهبر شورش تای پینگ (۱۱۹۳)، جیمز جرج فریزر

انسان شناس اسکاتلندی (۱۲۳۳)، و عمر حسن احمد البشیر ژنرال سودانی و

رئیس جمهور این کشور (۱۳۲۳). لویی دوازدهم شاه فرانسه (۸۹۴) و هاینریش

هرتز فیزیکدان آلمانی (۱۲۷۳) هم در این روز درگذشته اند (دو تصویر روبرو)